

سؤالات متن

۱- شکست های نظامی و سیاسی ایران از روسیه و انگلیس در زمان قاجار چه نتیجه ای داشت؟

نتایج زیان باری برای کشور ما داشت، اما ایرانیان را بیش از پیش متوجه ارزش علم کرد و توانمندی های صنعتی اروپاییان را آشکار ساخت. به علاوه برخی از سیاستمداران، اندیشمندان و عالمان دینی برای پیشرفت ایران به چارهجویی پرداختند و برای حفظ استقلال و پیشرفت کشور خود کارهایی انجام دادند.

۲- چرا عباس میرزا به فکرنوسازی و اصلاح کشور افتاد؟

در جریان جنگ با روسیه، متوجه تأثیر علم و صنعت بر پیشرفت های نظامی آن کشور و دیگر کشورهای اروپایی شد. عباس میرزا یکی از نقاط قوت روس ها را در جنگ، برخورداری آنها از دانش و تجهیزات پیشرفته نظامی می دانست. او به این نتیجه رسید که تا تغییراتی در جهت پیشرفت های علمی و صنعتی در ایران ایجاد نشود، تعداد زیاد سپاهیان ایران و دلاوری و فداکاری های آنها، برای پیروزی کافی نیست.

۳- عباس میرزا برای پیشرفت کشور چه کارهایی انجام داد؟

یکی از اقدامات لازم برای پیشرفت ایران، فرستادن افرادی به انگلستان برای فراگیری علوم و فنون جدید بود. این افراد برای تحصیل در رشت ههای فنی، نظامی و پزشکی به اروپا رفتند و به تدریج زمینه آشنایی با دستاوردهای کشورهای اروپایی را فراهم آوردند. عباس میرزا همچنین برای آگاهی از اوضاع کشورهای اروپایی، دستور داد کتا بهایی را در موضوع تاریخ آن کشورها به فارسی ترجمه کنند.

۴- در زمان وزارت امیر کبیر حکومت قاجار چه مشکلاتی داشت؟

حکومت قاجار با مشکلات بزرگی از قبیل شورش در ایالت ها، دخالت های خارجی، بی نظمی و اختلال امور کشوری و لشکری و خالی بودن خزانه رو به رو بود.

۵- امیر کبیر پس از برقرار کردن امنیت و آرامش، چه اقداماتی انجام داد؟

اقداماتی را برای نوسازی تشکیلات حکومتی و مبارزه با مفاسد اداری و اقتصادی آغاز کرد. او در سیاست خارجی، توجه ویژه ای به حفظ استقلال کشور داشت و درصدد قطع نفوذ روسیه و انگلستان در ایران بود.

۶- مهم ترین اقدام امیر کبیر چه بود؟ تأسیس مدرسه دارالفنون

۷- سرانجام امیر کبیر چه شد؟

ناصرالدی ن شاه که با حدود ۵۰ سال حکومت ضعیف خود، عامل عقب ماندگی کشور شده بود، تحت تأثیر برخی توطئه چینی ها، دستور قتل امیر کبیر را داد و ایران را از خدمات ارزشمند او محروم کرد.

۸- گسترش مدارس جدید در زمان قاجار را توضیح دهید؟

پس از آشنایی با پیشرفت های ایجاد شده در اروپا، برخی افراد مانند میرزا حسن رشیدی تصمیم گرفتند تاسیس مدارس جدیدی در ایران بر اساس روش های جدید تعلیم و تربیت عمومی، تأسیس کنند. بعضی از این مدارس تازه تأسیس شده، متناسب با فرهنگ اروپاییان ساخته شده بود و تفاوت های جدی با سبک و فرهنگ تعلیم و تربیت در ایران اسلامی داشت.

۹- نفوذ اقتصادی انگلیس و روسیه را در زمان قاجار توضیح دهید.

آنها در دوره ناصرالدی ن شاه به امتیازهای اقتصادی * مهمی مانند تأسیس بانک، استخراج معادن نفت، بهره برداری از جنگل و شیلات در ایران دست یافتند. صنعت و بازرگانی کشور ما با واگذاری این امتیازها آسیب های فراوانی دید. شرکت های بازرگانی خارجی که به دنبال بازارهای مصرف جدید بودند، در بیشتر شهرهای ایران شعبه هایی تأسیس کردند و به خرید و فروش مشغول شدند.

۱۰- قراردادهای اقتصادی بیگانگان در عصر قاجار چه تأثیری بر اقتصاد ایران داشت؟

شرکت های بیگانه معمولاً کالاهای اروپایی را بدون پرداخت حقوق گمرکی و یا با حقوق گمرکی بسیار ناچیزی وارد کشور می کردند. تولیدکنندگان و بازرگانان ایرانی چون نمی توانستند با این شرکت ها رقابت کنند، روز به روز ضعیف تر و دچار ورشکستگی شدند.

۱۱- امتیاز تنباکو را توضیح دهید.

در دوره ناصرالدی ن شاه، توتون و تنباکو از عمده ترین محصولات کشاورزی ایران بود. در آن زمان یک نفر انگلیسی به نام تالبوت با پرداخت رشوه به درباریان، امتیاز انحصاری خرید و فروش توتون و تنباکوی ایران را به مدت پنجاه سال به دست آورد. براساس این امتیاز، ایرانیان نمی توانستند محصول توتون و تنباکوی خود را به کسی غیر از او بفروشند. در مقابل، تالبوت نیز تعهد کرده بود که هر سال ۱۵۰۰۰ لیره انگلیس به همراه یک چهارم سود سالانه خود را به حکومت ایران پرداخت کند.